

Μονα να περιορίζεται μόνον εις τὰς γνώσεις, τὰς δόξαις ἑλαδεν ἐν τῇ Παναπιστημίῳ καὶ μάλιστα ἱκανὴν οὕτως κούφότητι ἤθελεν ἐπιδείξει, ἂν συμβαίη νὰ ἐναμιβρύνηται διὰ τὸ ἐπιστημονικὸν του πτυχίου, ἀλλ' ἐπιβεβλημένον εἰς αὐτὸν εἶνε ν' ἀναπτύξη τὰς ἐπιστημονικὰς του γνώσεις διὰ τῆς κατ' ἰδίαν μελέτης καὶ διὰ τῆς ἐπιστημῆς παρακολουθήσεως τῆς ἐλο- νὲν ἐξελλισσομένης ἐπιστήμης.

Ἄν τοῦτο εἶνε μία ἀντιρρογτος ἀλήθεια δι' αἰον- δῆποτε ἐπιστήμωνα, πολλῶ μᾶλλον ἀληθεύει διὰ τὸν ἐπιστήμωνα διδάσκαλον, εἰς τὸν ὅποιον ἡ πολιτεία ἐναπιστεύθη τὴν μόρφωσιν τοῦ γένους.

Πλὴν τῆς ἀρτίας ἐπιστημονικῆς του συγκροτήσεως ὁ καθηγητῆς δεόν νὰ ἔχη καὶ ἀρτίαν παιδαγωγικὴν μόρφωσιν, ἥτις θὰ εἶνε τὸ βαθύ του χαρακτηριστικὸν γνώρισμα διὰ τὴν εὐδοκίμησιν εἰς τὸ ἱερόν του ἔργον. Ἐνεσθὲν δὲ καὶ ἐμάρτυθη εἰδικὸς ἐπιστημονικὸς κλά- δος ὁ τῆς παιδαγωγικῆς διὰ τὴν ἀρτίαν συγκρότησιν τῶν μελλόντων νὰ διδάξωσι καὶ ἀπὸ πάτης ἀπόψεως νὰ μορφώσων τὴν νεολαίαν.

Καὶ εἶναι μὲν ἀλήθες ὅτι ἡ παιδαγωγία εἶναι φυσικὸν χάρισμα, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἀρνηθῆ τις ὅτι τὸ χάρισμα τοῦτο εἶνε ἀνάγκη νὰ διαπτύχθῃ καὶ νὰ καλλιεργηθῇ διὰ τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΨΕΥΔΗ

Α'.

Ἐὰν ἐξήτη κανεῖς νὰ μάθῃ ἕως ποῦ φθά- νουν ἐπὶ τέλους αὐτὰ τὰ κοινωνικὰ λεγό- μενα ψεύδη, καὶ μέσα εἰς τὰ ὅποια δυστυχῶς ἀρέσκεται νὰ ζῆ ὁ περισσότερος κόσμος, θὰ ἔβλεπε πῶς ὅτι ταῦτα φθάνουν καὶ μέχρις αὐτῶν ἀκόμη τῶν νεκρῶν. Πρωτοστατοῦν καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐκφορὰν αὐτῶν.

Καὶ κάθε ἓνας θὰ ἠδύνατο ἐπὶ τέλους προ- φασιζόμενος νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὑπαρξιν αὐτῶν ἐφ' ὅσον κανεῖς ζῆ τὴν παροῦσαν ἐπίπλοστον καὶ ψευδῆ κοινωνικὴν τοῦ κό- σμου ζωὴν, καὶ νὰ ὑπεραμυνθῇ τῆς συντη- ρήσεως αὐτῶν ὑπὸ τῆς μεγαλειτέρας μερίδος τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, διὰ πολλοὺς καὶ ποικίλους λόγους. Τίς ὅμως καὶ διὰ τίνα λό- γον θὰ ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ τὴν χρῆ- σιν αὐτῶν καὶ εἰς τοὺς νεκρούς;

Μήπως καὶ αὐτοὶ πρόκειται νὰ ἐξυπηρε- τηθοῦν ἀπὸ τὰ λεγόμενα κοινωνικὰ ψεύδη;

Ἀλλὰ πῶς θὰ ἐδεικνύετο πῶς εἴμεθα δυ- στυχῶς προσδεδεμένοι μὲ ἀλύσεις μάλιστα βραεῖας εἰς τὴν τήρησιν αὐτῶν, καὶ πῶς θὰ ἐφανερῶτο πῶς ἔχουσι ριζωθῆ τὸσον πολὺ αὐτὰ μέσα μας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ θέλω- μεν νὰ χωρισθῶμεν ἀπὸ τὰ ψεύδη αὐτὰ τὰ ὅποια τὸσον ρόλον παίζουσιν εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν καὶ κατ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς φοβεράς στιγμὰς τοῦ θανάτου.

Ἐσχάτως καὶ αὐτὴ ἡ ἐκφορὰ τῶν νεκρῶν μαζί μὲ πολλὰ ἄλλα ἔχασε τὴν θέσιν της.

Παρατηρήσατε μίαν ἐκφορὰν νεκροῦ καὶ θὰ πεισθῆτε. Δημιουργεῖται θόρυβος καὶ ἐ- ξευρισκονται ἂ ν ὕ π α ρ κ ι ο ἰ ἂ ν ἄ γ κ α ἰ αἷτινες καταθλίβουσι πολλακίς τοὺς ἐναπο- μείναντας οικεῖους, ὡς νὰ μὴ ἦτο ἀρκετὴ εἰς αὐτοὺς ἡ τὸσον σκληρὰ θλίψις καὶ ὀδύνη τὴν ὅποιαν ἀνοίγει εἰς μίαν οἰκογένειαν ἓνας θάνατος. Θόρυβος πολὺς ὄχι βεβαίως ἐκ συγκινήσεως καὶ λύπης, πράγματα ἄλλως τε φυσικὰ κατόπιν ἐνὸς χωρισμοῦ καὶ μάλι- στα τὸσον σκληροῦ ὅσον ὁ θάνατος, ἀλλὰ θόρυβος διὰ νὰ προκληθῶσι ἐπιδείξεις καὶ μάλιστα ἀηδεῖς, αἷτινες εἰς οὐδὲν ἄλλο συν- τελοῦσιν, παρὰ μόνον εἰς τὴν ἀθρόαν σπα- τάλην χρήματος. Καὶ τοῦτο διατί; Διὰ νὰ μὴ ὑστερήσωμεν εἰς τὴν τήρησιν τῶν κατὰ συνθήκη ψευδῶν, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς νεκρούς μας, καὶ τὰ ὅποια ψεύδη πολλακίς ἀκούονται εἰς τὴν καινωσίαν μὲ τὴν λέξιν κ ο ι ν ω ν ι κ ἡ ἂ ν ἄ γ κ η. Ἐτσι ζῶσι καὶ ὑπάρχουσιν αὐτὰ. Μὲ αὐτὴν τὴν λέξιν δι- καιολογοῦν οἱ περισσότεροι τῶν ἀνθρώπων τὴν συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς αὐτὰ, ἂν καὶ γνω ρίζωσι τὸ ἀνωφελὲς αὐτῶν, καὶ ἀκόμη περισ- σότερον, δὲν ἀρνοῦνται νὰ τὸ ὁμολογῶσιν ἐρωτώμενοι, συνομολογοῦντες ἀντιθέτως ὅ,τι ἀρέσκονται νὰ ζῶσι μέσα εἰς καταφανῆ ψεύδη, δικαιολογούμενοι μὲ τὴν λέξιν: Κοινωνικὴ Ἀνάγκη.

Καὶ βλέπει κανεῖς εὐθὺς ὡς ἤθελεν ἔλθει τὸ τέλος τῆς ζωῆς αὐτῆς διὰ τοῦ θανάτου, νὰ ἐπιστρατεύωνται ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέσα τὰ ὅποια δύναται νὰ καταστῶσιν ἱκανά, δ' ἐπί- δεῖξιν καὶ πομπήν, ὅσον τὸ δυνατόν μεγα- λειτέραν, διὰ νὰ ἀφαιρέσωσιν ὅμως αὐτὰ μὲ τὴν πομπὴν των καὶ ὅλην τὴν ἐπίδειξιν αὐ- τῶν, κάθε μυστικοπάθειαν τοῦ πράγματος, καὶ νὰ συντελέσωσιν εἰς τελείαν παραγνώ- ρησιν μιᾶς τὸσον σπουδαίας ἡμέρας καὶ στιγ- μῆς, οἷα εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου, ἥτις ἀποβαίνει ἡ κατακλείς τῆς ζωῆς αὐτῆς, καὶ ἀποτελεῖ τὸν ἐπίλογον ἐνὸς βιβλίου τὸ ὁ- ποῖον ὁ ἄνθρωπος ἤρχισε γράφων ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του.

Καὶ διὰ νὰ ἐκδηλωθῇ ὅσον τὸ δυνατόν μὲ μεγαλειτέρον καὶ ἐπιδεικτικώτερον τρόπον ἡ ἀκατάσχετος ἡμῶν ῥοπή, καὶ ἀμέριστος ἀγάπη πρὸς αὐτὰ τὰ λεγόμενα κ ο ι ν ω ν ι κ ἂ ψ ε ὕ δ η, φορτῶνεται ὁ δυστυχῆς ἄν- θρωπος καὶ νεκρὸς ἀκόμη μέσα εἰς τὸ φέ- ρετρόν του, μὲ ὅλην τὴν ματαιότητα καὶ τὴν ματαιοδοξίαν ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἐν- νοεῖ καὶ νεκρὸς ἀκόμη νὰ χωρισθῇ.

Μὲ τὸ πλήθος τῶν νεκρικῶν στεφάνων, καὶ μὲ τὸν ὄγκον ὅλων τῶν ἄλλων ξένων καὶ ξπεριτῶν πραγμάτων εἰς μίαν τοιαύτην ὑπόθεσιν, δὲν κάμνουσι τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ διακηρύττωσι καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν αὐ- τὴν στιγμὴν τοῦ χωρισμοῦ, πῶς ἐννοοῦσι

να καλύπτωσιν οί άνθρωποι τούς φιλότατους αὐτῶν, καὶ νεκρούς ἀκόμη, μὲ ἀνθρώπινον ἀδυναμίαν καὶ ματαιότητα. Ἐπιπροσθέτως δὲ παρευρίσκονται μουσικαὶ καὶ συμφωνίαι τοιαῦται ὡς νὰ ἦτο ἐπέναγκες νὰ κατέρχεται κανεὶς καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τάφον ἀκόμη μὲ συμφωνίας μουσικῶν ὀργάνων. Φαίνεται ὅτι καὶ πρὸς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ὁδὸν τοῦ τάφου θέλομεν νὰ δεῖξωμεν τὴν κακῶς ἐννοουμένην κοινωνικὴν ἀπόστασιν καὶ διαφορὰν, περὶ τῆς ὁποίας θὰ γράψωμεν σχετικῶς εἰς τὸ παροσχέξ.

Ἄνδρας Παπαγεωργακόπουλος

ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ο ΗΛΙΟΣ

Ὁ ὄγκος τοῦ ἡλίου εἶναι γιγαντιαίων διαστάσεων. Ἡ διάμετρος του εἶναι 900 περίπου χιλιάδων μιλίων, ἡ δὲ περιφέρεια του τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων μιλίων. Φανταζόμεθα δι' ἡ γῆ καὶ εἶναι, καὶ ἐν τούτοις εἶναι 1 1)2 περίπου ἑκατομμύρια φορές μικροτέρα τοῦ ἡλίου! Καὶ ἀπὸ ὅλους μαζί τούς πλανήτας εἶναι 600 φορές μείζων ὁ ἡλιος! Καὶ ὅμως φαίνεται τόσον πολὺ μικρὸς εἰς τὸν ὀρίζοντα, καὶ τοῦτο διότι ἀπέχει ἀπὸ τῆς γῆς 100 περίπου ἑκατομμύρια μίλια! Ἐὰν ἦτο δυνατόν μία ταχυτάτη ἀμαξοστοιχία νὰ κινήθῃ ἐκ τῆς γῆς μὲ διεύθυνσιν τὸν ἡλιον καὶ ἂν ἔτρεχε ὀλοταχῶς καὶ νυχθημερόν μόλις μετὰ τριακόσια ἔτη θὰ κατῶρθωνε νὰ πλησιάσῃ τὸν ἡλιον! Ὅποιοι τεράστια ἀποστάσεις χωρίζουν τὰ διάφορα οὐράνια σώματα! Διὰ τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν λαμβάνομεν μίαν ἀμυδρὰν ἰδέαν τῶν ἀπειρῶν ἀποστάσεων τοῦ πεπερασμένου τούτου κόσμου ὃν κρατεῖ ὡς μικρὰν μπάλλαν ἐν τῇ χειρὶ του ὁ Παντοκράτωρ! Καὶ ἐν τούτοις ἂν καὶ τοσοῦτον ἀφ' ἡμῶν ἀπέχει τὸ ζωογόγον τῆς ἡμέρας ἄστρον ἔχει προικισθῆ ἄνωθεν μὲ τόσον τεραστίαν δύναμιν ὥστε νὰ ἐξασκῆ εὐεργετικωτάτην ἐπὶ τῆς γῆς ἐπίδρασιν. Μὰ τί ἐπὶ τέλος εἶναι αὐτὸς ὁ ἡλιος; Ποία ἡ ἐσωτερικὴ κατασκευὴ τοῦ τόσον περιέργου τούτου σώματος ὥστε νὰ ἐνέχη τόσην ἔντασιν καὶ ἰσχύν; Περὶ τούτου ἐλάχιστα καὶ μηδαμινὰ γνωρίζει ἡ ἐπιστῆμη! Εἶναι καὶ τοῦτο ἐν τεκμήριον τοῦ ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ ἐπιστῆμη τόσον ἀγνοεῖ τὰ εἰς τὰς αἰσθησεις μας ὑπολίπτοντα ὄντα δὲν πρέπει νὰ τολμᾷ νὰ νομίζῃ ὅτι ἔχει ἔγκυρον γνώμην καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὲρ αἰσθησιν πνευματικῶν ὄντων. Ὅστις ἀναιδῶς τὸν ἡλιον θεᾶται τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται κατὰ τούς ἀρχαίους. Τοῦτο ὑπέστησαν ὁ Γαλιλαῖος, ὁ Κασσίνη καὶ οἱ ἄλλοι

οἱ ἀποπειραθέντες ἐπιμόνως νὰ ἀνατάμουν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τὸν ἡλιον διότι τὸ μυστηριῶδες τοῦτο οὐράνιον σῶμα φύσει ἀποστέργει τὰς ἐρεῦνας καὶ ἐκζητήσεις τῶν κόλπων του! Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐπιστῆμη γνωρίζει ἀσήμαντα περὶ τούτου ἂν καὶ ἐπ' αὐτῶν δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία τῶν ἐπιστημόνων πλήρης ὡς π. χ. ὅτι ἔσωθεν εἶναι ἡ ἀφεγγὴς σφαιρα, καὶ ἔξωθεν ἡ φωτὸσφαιρα ἐξ ἧς διατελούσης διαρκῶς ἐν τρομῶδει καταστάσει ἐκπέμπονται παμμέγιστα κύματα πύρος, ὅτι βίαιαι διαταράξεις τοῦ πλανήτου ἐπέφερον κακόμορφα χάσματα, τινὲς ὑπελόγησαν καὶ τὸ ποσὸν τῆς θερμότητος κλπ. ἀλλὰ παρ' ὅλα ταῦτα ὁ πέπλος τοῦ ἀγνώστου σκιάζει τὴν ἐσωτερικὴν του σύστασιν.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΜΕΝΕΤΟ ΩΣ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου]

Ὅτε εἶδομεν ἐν συντόμῳ ὅτι καὶ θρησκεία καὶ σοφοί, καὶ μάγοι καὶ μαντεῖα, καὶ λαοὶ καὶ ἄρχοντες ἐγκωμῶν καὶ μετὰ πεποιθήσεως ἀνέμενον ἐξ Ἰουδαίας τὸν Θεάνθρωπον Αὐτρωτῆν. Ἦδη θὰ ἐξετάσωμεν ἂν καὶ παρ' Ἰουδαίους ἀνεμένετο ὡς Θεάνθρωπος ὁ Χριστὸς καὶ ἂν αὐτὸς εἶναι ὁ ἀναμενόμενος. Ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων περιλαμβάνεται ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἧτις ἐγράφη ἐν διαστήματι ὑπερχιλίων ἐτῶν, ἀπὸ διαφόρων, εἰς διαφόρους τόπους, ὑπὸ διαφόρων συνθήκας καὶ ἀσχολεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ τὸν Θεάνθρωπον προφητικῶς. Ἐὰν ἐξετάσωμεν λοιπὸν τί τὸ ἐπίσημον τοῦτο βιβλίον λέγει περὶ Χριστοῦ καὶ οὐχί τί ἡ παρεφθαρμένη Ἰουδαϊκὴ παράδοσις. Ἐν πρώτοις ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ρητῶς προλέγει εἰς τούς Πρωτοπλάστους μετὰ τὴν ἀμαρτίαν τὴν ἔλευσιν τοῦ Θεανθρώπου ὅστις θὰ συνέτριβε τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σατανᾶ μετὰ τὸν Σταυρικὸν θάνατόν Του, Αἰ ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἀβραάμ, ἡ καθ' ὑπερβολὴν τῶν φυσικῶν νόμων γέννησις τοῦ μονογενοῦς Ἰσαὰκ καὶ ἡ αὐτοθυσία τούτου προδιαγράφει τὴν ὑπερφυσικὴν γέννησιν καὶ αὐτοθυσίαν τοῦ Θεανθρώπου. Ὁ Ἰακώβ προφητεύει πρὸ διαχιλίων ἐτῶν τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου, ὃν ἀποκαλεῖ προσδοκίαν τῶν Ἑθνῶν, καὶ σωτήρα τοῦ κόσμου ὅλου. Ὁ Μωϋσῆς ἐπίσης θνήσκειν 1600 π. χ. ἔτη προφητεύει τὴν γέννησιν τοῦ Θεανθρώπου. Ὁ Δαβὶδ 1100 π. χ. ἔτη προφητεύει τὴν ἐν θριάμβῳ βασιλείαν ὑποδοχὴν τοῦ Χριστοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ ὡς οὐρανόπεμpton, ὅτι θὰ προῦδίδετο ἀντὶ 30 ἀργυρίων ὑπὸ μαθητοῦ του, ὅτι οἱ ἄλλοι μαθηταὶ του θὰ τὸν ἐγκατέλειπον καὶ τινες θὰ τὸν ἠρῶοντο, ὅτι διὰ κλήρου θὰ διεμερίζοντο τὰ ἱμάτιά του, ὅτι θὰ ἐποτιζέτο χολῆν καὶ ἄξος, ὅτι θὰ κατεδικάζετο διὰ ψευδομαρτύρων εἰς Σταυρικὸν θάνατον καὶ τέλος τί θὰ ἔλεγε θνήσκειν. Ὁ Ἡσαΐας 750 π. χ. ἔτη προλέγει τὴν ἐκ Παρθένου γέννησιν Του, ὅτι θὰ ὀνομασθῇ Ἐμμανουὴλ δηλ. Θεάνθρωπος, τὸν ἀποκαλεῖ ἄρχοντα εἰ-